

Doodziek onder de gsm-mast: DE TOPAMBTENAAR DIE UIT BELGIË WEGVLUCHTTE

In een onoglijke negorij diep in Normandië woont Patrick Vanden Berghe. Belg. 66 jaar oud. Gewezen topambtenaar. Vroeger had Patrick zijn zaakjes goed voor mekaar: hij was doorgedrongen tot de hoogste echelons van de administratie, maakte er lange dagen en vulde zijn vrije tijd met tennissen en de hoogste Alpen-cols beklimmen, te voet en met de fiets. Vandaag is zijn tred onzeker, hij moet zichzelf staande houden met een wandelstok. Een *coup de vieux*, genadeloos uitgedeeld door de ziekte van Parkinson.

Die ziekte heeft hij naar eigen zeggen te danken aan de hoogfrequente gepulseerde elektromagnetische stralen die gsm's, UMTS-antennes, looptelefoons en WiFi-modems continu uitbraken. Patrick is namelijk elektrogevoelig. De symptomen: aanhoudende hoofdpijnen, een weerbarstige nek, en één keer verloor hij zelfs minutenlang het bewustzijn. In Zweden is elektrogevoeligheid officieel erkend als een fysieke handicap. Elders niet, wegens gebrek aan wetenschappelijk bewijs, maar bij ons raadde minister Jo Vandeurzen vorige week nog alle Vlamingen af om onder hoogspanningsmasten te gaan wonen. En intussen zeggen naar schatting 150.000 à 200.000 Belgen dat ze in meer of mindere mate door straling geteisterd worden. Gelukkig niet allemaal zo erg als Patrick: zijn klachten waren zo erg dat hij voortdurend moest verhuizen. Van die jarenlange omzwerving brengt hij nu verslag uit in zijn boek 'Stralingsgevaar!', vanaf donderdag in de boekhandel.

Uiteindelijk vond Vanden Berghe rust in een gehucht in het departement van de Orne. Veertien inwoners per vierkante kilometer en enkel te bereiken na een processie van TGV, boemeltrein en huurauto. Onderweg wordt de reiziger om de oren geslagen met datgene waarvoor Vanden Berghe op de vlucht is gegaan. Tientallen antennemasten op weg naar het station. Een hotspot in het stationsbuffet. WiFi op de Thalys. Een horde kotstudenten op de *régional* Paris-Caen, drukdoende met de gsm. Terwijl: als we

het boek van Vanden Berghe mogen geloven, heeft een werkende gsm in een treinwagon hetzelfde effect op onze hersenen als een microgolfoven. Dat weet hij zeker sinds een nacht in 1999. De allereerste die hij doorbracht in zijn gloednieuwe appartement in Berchem. **Patrick Vanden Berghe** «Ik werd midden in de nacht wakker met uiterst pijnlijke spierkrampen. Ik wist niet wat mij overkwam, ik moest minutenlang rondstappen en stampvoeten om de pijn te doen weggaan. De volgende nacht was het

weer van dat. En de nacht dáárna ook. Op den duur word je dat gewoon: als ik een kramp voelde opkomen, krom ik uit bed en wandelde ik rond om te voorkomen dat het erger werd.

»Ik ben naar de dokter gegaan, natuurlijk, en hij heeft me de klasieke medicatie voorgeschreven, magnesiumpillen onder meer. Maar dat hielp allemaal niet. Wat wel hielp, was weggaan uit mijn appartement: als ik bij mijn broer ging slapen of op vakantie ging, verdwenen de krampen vanzelf. Dat was

voor sommige mensen het bewijs dat ik het me inbeeldde: 'Op vakantie heb je gewoon minder stress.' Ik heb altijd gezegd (*verbeten*): 'Het is iets anders.'

»Na een paar jaar kreeg ik ook last van hoofdpijn. Opnieuw: alléén als ik in mijn appartement was. De pijn verdween vanzelf als ik een koffie ging drinken in de stad, of zelfs als ik de post uit de brievenbus ging halen.»

HUMO U had geen benul van wat de oorzaak zou kunnen zijn?

Vanden Berghe «Nee, en de

dokters ook niet. Ik werd van kop tot teen doorgelicht en ze vonden niets, mijn bloedwaarden waren perfect normaal. Dat heeft jaren geduurd.

»Ik woonde aan één van die zeven hoge blokken aan de De Roest d'Alkemadelaan, dicht bij de Carrefour van Berchem. Ik woonde in het hoogste van de zeven, en bovenop dat gebouw – dat heb ik later pas ontdekt – staat een volledig basisstation van Mobistar: zes antennes, van zowel 900 als 1.800 megahertz. Ik ben research gaan doen en heb dan een verhelderende reportage gezien van '2 Vandaag', op de NOS. Zij lieten een man aan het woord die ook onder een antenne woonde. Hij had last van krampen, hoofdpijn en oorsuizingen. Toen wist ik genoeg. Ook al zei een ingenieur van Belgacom dat ik niet bang moest zijn: 'Gij woont ónder de antennes, en die stralen gaan horizontaal.' Later heb ik geleerd dat die stralingen alle kanten op gaan, als pingpong-balletjes.

»Veel later ben ik nog 's teruggegaan naar dat appartement, met meetapparatuur. Als ik voor de deur stond ging het alarm af, bij de andere appartementen niet. Blijkbaar was 'mijn' appartement heel slecht gelegen, in het brandpunt van de straling. Sinds ik daar vertrokken ben, heeft het ook bijna continu leeggestaan.»

Patrick trekt de deur van zijn Berchemse appartement achter zich dicht en vindt een nieuw appartement in het lommerrijke Edegem, bezuiden Antwerpen. Maar na vier dagen moet hij ook daar weer vertrekken: 'Bleek dat de gevel behandeld met was polyurethaan. U moet weten dat ik ook lijd aan chemische overgevoeligheid. Dat gaat volgens Teslabel (organisatie die actie voert tegen gsm- en andere straling, red.) vaak hand in hand met elektrogevoeligheid.'

Patrick neemt opnieuw de benen en verkast naar een ander appartement in Edegem.

Vanden Berghe «Ik heb uren zitten babbelen met de eigenaars, om te zien: voel ik mij hier goed? Maar voor ik er kon intrekken, moesten de binnenmuren nog geschilderd worden. Ik had weer pech: de schilder heeft de verkeerde verf gebruikt. Muurverf moet wateroplosbaar zijn, maar als er daar een verdruppel op de grond viel, kreeg je dat niet weg zonder scheermes. Dat was pure *col*, en ik werd er dood-

ziek van. In het begin sliep ik in een klein kamertje waar niet geschilderd was, en voor de rest leefde ik in de keuken. Maar op den duur hingen die verfdampen overal in huis en moest ik weer weg.

»Ik heb dan een prachtig appartement gevonden in Veltem-Beisem, in de streek van Leuven.»

HUMO Daar hebt u twee jaar gewoond, zonder klachten.

Vanden Berghe «Ik voelde mij (*haalt diep adem*) za-lig. Ik was intussen ook aan mijn heup geopeerd, waardoor ik weer forse bergwandelingen kon doen. (*Glundert*) 15 kilometer, zonder probleem. Twee jaar lang kon ik doen wat ik wilde, ik voelde mij herboren.»

HUMO Maar plots kwamen de klachten terug, uit het niets.

Vanden Berghe «15 april 2006, ik ga die datum nooit vergeten, voelde ik een raar drukkend gevoel in mijn hoofd. Zeer pijnlijk. Ik dacht:

slaapkamer. Ik lag met mijn hoofd op één meter, hoogstens één meter twintig van dat toestel, en ik werd dus constant bestookt met zware straling.

»Twee weken later, op 30 april, ging het echt fout. Ik zat aan tafel te praten met twee vrienden toen het licht uitging: ik verloor het bewustzijn, hing in mijn stoel met mijn handen slap naast mijn lichaam. Mijn vrienden dachten: 'Een epileptische aanval, 't is gedaan met hem.' Ze hebben de dokter gebeld en die hield het op (*smalend*) een flauwte.»

HUMO U hebt uw appartement in Veltem-Beisem van boven tot onder gescand: bleek dat er langs alle kanten straling door de muren kwam.

Vanden Berghe «WiFi: mijn buuren hadden vijf draadloze netwerken openstaan! Ik heb met die mensen proberen te praten, ik heb zelfs

»Toen heb ik de knoop doorgehakt: ik ga lopen. En ik blijf lopen tot ik een plek vind waar geen straling is.»

IN HET KLOOSTER

Patrick zet aan voor een nieuwe etappe van zijn odyssee. In het Oost-Vlaamse Assenede houdt hij het precies vier dagen uit in een gehuurde studio: dan beslissen de operatoren het signaal op de dichtstbijzijnde UMTS-antennes te versterken. Hij versast naar het huis van een vriend, met buiten Assenede. Daar blijft hij een paar maanden.

Vanden Berghe «Dan ben ik op het idee gekomen om te gaan bekomen in een klooster: 'Daar zit ik zeker goed!' Ik ben eerst naar de franciscanen in Vaalbeek gegaan, en dan naar de norbertijnen van Averbode. Maar bij allebei hadden ze juist een grote DECT-antenne op de binnenplaats gezet. (*Glimlacht*) Zelfs in het huis van god was ik niet veilig.

»Het werd alsmaar moeilijker om de straling te ontlopen. Ken je de oprit van de E314 in Leuven, aan de Brusselsesteenweg? Als ik daar te lang voor het rode licht moest wachten, kreeg ik barstende hoofdpijn. Dat heb ik opgelost door een pet te dragen met aluminiumfolie in de voering.»

HUMO Wallonië was een optie.

Vanden Berghe «Ja. Mijn vriendin Monique en ik wilden een alleenstaand huis met een grote tuin. We hebben gezocht in de Condroz en heel de streek onder Samber en Maas, maar dat bleek te duur. Dan zijn we gaan zoeken in de Franse Ardennen, maar daar waren de prijzen op korte tijd verdrievoudigd door Nederlanders die ook op zoek waren naar een rustige plek. Uiteindelijk zijn we hier aanbeland, viavia. Hier betaal je zeshonderdduizend frank voor een lap grond waarvoor je in België 8 miljoen neertelt. En het huis dat erop staat krijg je er gratis bij (*lacht*).»

HUMO Hebt u eerst de omgeving gescand?

Vanden Berghe «Nee. Maar ik heb wel aan de verkopers uitgelegd dat ik elektrogevoelig ben, en ik heb ze gevraagd of ik hier een nacht mocht komen slapen. Dat hadden ze nog nooit meegemaakt, maar ze begrepen het. Ik heb hier één nacht doorgebracht, en ik heb fantastisch geslapen.»

HUMO Is deze regio dan helemaal stralingsvrij?

‘Hoofdpijn. Krampen. Flauwvallen. Parkinson. En allemaal door die straling’

»Wat is dat hier ineens?»

HUMO Nchtans stonden er geen gsm-antennes op het dak, dat had u op voorhand gecheckt.

Vanden Berghe (*knikt*) «Achteraf denk ik dat mijn buurman die 15de april zijn DECT-antenne geïnstalleerd heeft – DECT is de technologie die gebruikt wordt voor looptelefoons. De straling is vergelijkbaar met die van een gsm, maar dan veel krachtiger en dus ook veel schadelijker. Mijn buurman had die DECT-antenne in een kamer gezet die grensde aan mijn

vijftien kopieën gemaakt van een Humo-artikel van april 2006, om uit te delen. Het sterkste signaal was afkomstig van mijn onderbuur, een universiteitsprofessor: hij had een WiFi die dag en nacht straalde. Zeven volt per meter, alstublieft! Hij had er zelf niet veel last van want hij was veel op vakantie, maar dan liet hij dat ding gewoon aanstaan. En toen ik hem wou vragen of hij het 's nachts en tijdens zijn reizen wou afzetten, heeft hij mij op een onbeschofte manier buitengegoid. Hij wou niet luisteren.

Doodziek onder de gsm-mast

► **Vanden Berghe** (*schudt het hoofd*) «Er is een zwak gsm-signaal, 900 megahertz. Maar gelukkig is er maar één operator actief, Bouygues Telecom. En mijn buurman van (*wijst naar buiten*) ginder heeft een DECT staan. Dat huis staat op tweehonderd meter, maar DECT gaat tot 300 meter ver. Gelukkig is het een zwak signaal, ik heb er geen last van. Erger zijn de WiMax-antennes (recente technologie voor draadloos internet, het werkt met antennes die een theoretisch bereik hebben van 50 kilometer, red.) die ze in Falaise en Putange hebben gezet: drie stuks in totaal!»

HUMO En voelt u die straling ook?

Vanden Berghe «Er was een tijd dat ik met mijn hoofd stralingsbronnen kon detecteren als een varken dat naar truffels zoekt. Ik zat 's bij Monique aan tafel – ze woonde nog in Elsene – toen ik plots iets voelde: 'Er heeft hier iemand een DECT aangezet.' Kon niet, zei ze: haar buurman had wel een DECT-antenne, maar hij was niet thuis. Een uur later kwam ze hem tegen in de lift: hij was toch thuisgekomen en had zijn DECT aangezet – precies waar ik hem gevoeld had!»

Patrick duikt in een lade en haalt een glanzend, retrofuturistisch apparaatje boven: een akoestische elektrosmogdetector. Het meet geen exacte waarden, maar als de omgevingsstraling de grens van 0,6 volt per meter overschrijdt, geeft het een alarmsignaal. In sommige Franse steden is die 0,6 volt per meter de maximumnorm; in Vlaanderen is dat 20 volt per meter. Vanden Bergh draait de schakelaar om en vraagt of ik mijn gsm even wil opzetten.

HUMO Gaat dat geen pijn doen?

Vanden Berghe «Voor eventjes kan het geen kwaad.»

De gsm gaat aan en zoekt verbinding met de zendmast van Bouygues Telecom, 2 kilometer verderop. Een paar tellen lang gebeurt er niets, maar dan begint de meter te reutelen. Eerst met een paar droge tikjes, maar dan luid ratelend als een geigerteller.

Vanden Berghe «We zitten ver boven de 0,6 volt. Om te bellen heb je 1 à 2 volt nodig, maar als (*knikt naar gsm*) hij verbinding maakt of een nummer zoekt, piekt hij naar 50 of zelfs 100 volt. Veel meer dan wat gezond is.»

HUMO Ik voel niets. U wel?

'Vroeger kwam elektrogevoeligheid alleen voor bij mensen die in een radarinstallatie werkten of in de buurt van een luchthaven woonden. Met de intrede van de gsm en de draadloze telefoons is het aantal gevallen explosief gestegen.'

Vanden Berghe «Nee, maar als het te lang duurt krijg ik hoofdpijn.

»Ik heb veel meer last van loop-telefoons. Die zenden constant straling uit, ook als je niet belt. In maart vorig jaar moest ik naar de oogarts: ik ben moeten vluchten uit de wachtkamer, omdat er ergens in de buurt een DECT stond.»

Deze plooi in het Normandische landschap is relatief stralingsarm, en Patrick beperkt de uitstapjes naar dichtbevolkt gebied tot een minimum. Als hij echt de deur uit moet, draagt hij beschermende kledij. Hij neemt de visserspet die al de hele tijd op zijn hoofd staat in zijn handen en monstert de binnenkant: 'De pet zelf komt van *de bazaar*, maar de voering hebben we gehaald bij Aaronia in Duitsland: 20% zilver en 80% polyamide. Dat biedt een heel goede bescherming. Het heeft één nadeel: na verloop van tijd gaat het zilver roesten en dan neemt de beschermende werking af.'

HUMO Is die stof duur?

Vanden Berghe (*knikt*) «50 euro per strekkende meter. En we hebben er redelijk wat van in huis. Kom, ik laat het zien.»

Hij komt moeizaam recht en wurmt zich zuchtend achter zijn bureau vandaan. Die verdomde parkinson: 'Mijn hersenen zijn perfect in orde en mijn spieren ook, maar ze communiceren slecht met mekaar. Als mijn hersenen 'vooruit' zeggen, beginnen mijn spieren te beven. Maar alle, alleen de bochten zijn moeilijk.' Hij schuifelt naar zijn slaapkamer, die vlak naast zijn kantoor ligt. Tegen de oostelijke muur staat een groot dubbel bed, onder een baldakijn dat gemaakt is van dezelfde stof als de voering van zijn pet. Het bed staat op een speciale, geaarde vloermat.

Vanden Berghe «Wij slapen in een kooi van Faraday, die houdt alle straling buiten.»

Hij trekt een kleerkast open en vist er een vest uit, opnieuw gemaakt van dezelfde glinsterende, halfdoorzichtige stof: 'Kost ongeveer 150 euro, naaikosten inbegrepen.'

Vanden Berghe «Als ik naar mijn broer Tom in Edegem ga, kan ik niet zonder dat vest. Anders val ik flauw. Tom heeft UMTS vanuit het zuiden. Zware UMTS.»

HUMO Draagt hij ook zo'n vest?

Vanden Berghe «Nee, hij kan er

voorlopig nog tegen. Maar zijn buur heeft WiFi. Als ik mijn meter daar aanzet, slaat-ie op hol! (*Schudt het hoofd*) Die mensen gaan zwaar ziek worden.»

HUMO Is uw vriendin even gevoelig als u?

Vanden Berghe «Ze heeft veel minder last dan ik. Maar ze voelt het wel als we voorbij Amiens rijden: daar staan veel masten en hoogspanningskabels. Of in de Super U van Falaise, waar ze aan elke kassa een DECT-toestel hebben staan.»

HUMO Veel mensen werken dag in dag uit in de straling van gsm-masten, WiFi-antennes en looptelefoons. Waarom ondervinden zij géén last?

Vanden Berghe «Misschien worden ze minder bestraald? Want er komt ook wat geluk bij kijken. De Belgen die het meest bestraald worden, krijgen volgens Teslabel honderdduizend keer meer straling te slikken dan de Belgen die het minst bestraald worden. 100.000 tegen 1!

»Vroeger kwam elektrogevoeligheid alleen voor bij mensen die in een radarinstallatie werkten of in de buurt van een luchthaven woonden. Met de intrede van de gsm en de draadloze telefoons is het aantal gevallen explosief gestegen. Maar het is ook individueel verschillend: niet iedereen heeft dezelfde weerstand. Ik zei het al, ik ben ook chemisch overgevoelig, mijn immuunsysteem is aangetast door een opeenstapeling van problemen.»

RADIOACTIEF GIPS

HUMO In totaal bent u zes keer verhuisd in dertien jaar tijd. Voor het eerst in 1993 – het startpunt van uw boek. Toen kreeg u plots last van hoofdpijn en duizelingen.

Vanden Berghe «Ik had het heel druk toen. Ik was directeur geworden van het informaticacentrum van de RJV, de Rijksdienst voor het Jaarlijks Verlof, en ik werkte van 's morgens vroeg tot 's avonds halfacht. Mijn familie dacht dat het daaraan lag: 'Je neemt te veel hooi op je vork.' Maar ik had niet altijd pijn. Als ik 's morgens thuis vertrok, ging de pijn weg; onderweg in de auto voelde ik me kiplekker; maar als ik op kantoor binnenstapte, kwam de druk in mijn hoofd weer terug. Dat gebouw van de RJV is een jaren 80-constructie van vijf verdiepingen. Een laby- ►

Doodziek onder de gsm-mast

▶ rint van maffe kantoortjes, van mekaar gescheiden door gipswanden en houten panelen.»

HUMO Nu zegt u: die gipswanden hebben me ziek gemaakt.

Vanden Berghe (knikt) «Ik heb heel empirisch de link gelegd: als ik in de buurt van gips kwam, kreeg ik hoofdpijn. Later heb ik ontdekt waarom. Ik moest naar het ziekenhuis van Pellenberg voor mijn heup, en daar werd ik weer niet goed. Bleek dat daar in de helft van de kamers gips zat. De dokter zei tegen mij: 'Iedereen weet toch dat je ziek wordt van gips? Zoek maar 's op internet.'»

HUMO U woonde destijds op een appartement in Neerijse, en ook de muren daar bleken te zijn bekleed met gipsplaten.

Vanden Berghe (knikt) «De vader van mijn toenmalige vrouw zei altijd: 'Jullie zijn goed zot om te gaan wonen in een appartement dat vol gipsplaten hangt.' We werden 's nachts regelmatig wakker, helemaal verdund, alsof we te weinig zuurstof binnenkregen, ook al stonden de ramen wagenwijd open. Dan doolden we alletwee door het huis, op zoek naar lucht. Later zijn we gescheiden – mijn vrouw is gaan wonen in een appartement dat vol gipsplaten hangt.' We werden 's nachts regelmatig wakker, helemaal verdund, alsof we te weinig zuurstof binnenkregen, ook al stonden de ramen wagenwijd open. Dan doolden we alletwee door het huis, op zoek naar lucht. Later zijn we gescheiden – mijn vrouw is gaan wonen in een appartement dat vol gipsplaten hangt.»

HUMO Inmiddels was u meer te weten gekomen over de oorsprong van het gips dat in uw appartement en in uw kantoor op de RJV was gebruikt.

Vanden Berghe «Een dokter die ik ken, is op bedrijfsarts Lepoutre van Gyproc afgestapt, de fabrikant van die gipsplaten. Die gaf toe dat er een probleem was geweest. De meeste gipswanden zijn ongevaarlijk, maar die van mijn kantoor waren fosforgipsplaten. Die platen waren afkomstig van Gyproc, dat jarenlang fosforzuur ging halen bij Prayon Rupel. Vroeger werd dat fosforzuur – een residu van de productie van kunstmest en wasproducten – gewoon gedumpt, maar toen dat niet meer mocht, zijn ze het gaan recycleren in gipsplaten. Het probleem is dat er radium-226 in zit: een radioactieve stof die na verloop van tijd vervalt tot radon-222, ook een radioactieve stof die op zijn beurt vervalt tot lood, bismut en polonium. Om een idee te geven: polonium is de stof waarmee de Russische dissident Lit-

vinenko vergiftigd hebben (daarvoor werd volgens de onderzoekers wel voor 7,6 miljoen euro aan polonium gebruikt, red.)»

HUMO Van radon weten we dat het longkanker veroorzaakt. Alleen: radon komt gewoon in de vrije natuur voor. Het komt letterlijk uit de grond gekropen.

Vanden Berghe «Ja, maar dat vervliegt, hè? In mijn kantoor in het computercentrum kon ik geen raam openzetten. En na halfzes ging de luchtverversing uit.»

HUMO Was u de enige werknemer met klachten?

Vanden Berghe «De meeste mensen vonden het heel muf op de RJV, dat is gebleken uit een enquête. En het ziekteverzuim was er hoog. We noemden dat de RJV-ziekten.»

HUMO Had dat volgens u iets te maken met het radioactieve gips?

Vanden Berghe (haalt de schouders op) «Als iemand zijn leven lang elke dag drie pakjes sigaretten rookt en dan sterft aan longkanker, zal zijn familie ook zeggen: 'Het waren de sigaretten.' De kans is groot, maar je kan het onmogelijk bewijzen. De feiten zijn wat ze zijn: bij de RJV werden veel mensen ziek. Je zag er niets aan, maar als ze op het werk kwamen voelden ze zich suf.»

Hij trekt één van de dikke ringmappen op zijn bureau naar zich toe en begint te bladeren. Hij wijst naar een foto van een rookmelder: 'Het gips was niet het enige probleem.'

Vanden Berghe «In mijn kantoor hingen er zo twee, waarvan één boven mijn hoofd, tweënhalf meter hoog. Ik lette daar niet op, tot de dochter van een vriend – een veiligheidsadviseur in het onderwijs – me 's zei: 'Je weet toch dat je kinderen nooit onder een rookmelder mag zetten?' (Schuift foto over tafel) Dit type rookmelder bevat namelijk americium, ook een radioactieve stof. Er staat een waarschuwing op, ja, dat is ook wettelijk verplicht, maar die waarschuwing hangt wel aan de onderkant die tegen het plafond gaat. (Toont close-up) Voilà, hier staat het: 30.000 becquerel. In nieuwbouwwoningen mogen ze niet meer gebruikt worden, dat zegt toch alles?»

HUMO In België hangen er nog altijd honderdduizenden van deze dingen tegen het plafond.

Vanden Berghe «Duizend in het parlement alleen al (grijnst).»

Patrick Vanden Berghe en zijn vriendin Monique in Normandië. 'Na zes keer verhuizen heb ik de knoop doorgehakt: ik ga lopen. En ik blijf lopen tot ik een plek vind waar geen straling is.'

HUMO De gipswanden staan nog altijd in het gebouw van de RJV, maar de rookmelders zijn wel weggehaald.

Vanden Berghe «Op twee dagen, tijdens de herfstvakantie. Het bedrijf dat ze is komen halen, heeft er speciaal twee mensen voor teruggedroepen uit verlof. Nadien zeiden mijn bazen: 'En nu moet je niet meer komen zagen.'»

HUMO Waren uw collega's opgetogen met uw inspanningen?

Vanden Berghe «Ik denk dat veel mensen dat niet ernstig namen. Maar ze lieten mij praten. Ze dachten waarschijnlijk: 'Wat een zot!''»

MARSMANNETJES

HUMO En uw vrienden, hoe reageerden die?

Vanden Berghe «In mijn bijzijn was iedereen heel begripvol, maar ik weet dat er achter mijn rug gepraat werd: 'Is hij weer ziek geworden van zijn huis? Dat hij naar de psychiatrie verhuist!' Maar omdat de symptomen bleven komen, waren er meer en meer mensen die mij geloofden.

»Ook financieel was het niet gemakkelijk. Doordat ik altijd moest verhuizen moest ik huur betalen,

maar intussen betaalde ik nog altijd de hypotheek af van mijn gyroproc-appartement. Doordat de echtscheidingsprocedure zo lang aansloopte, kon ik dat namelijk niet verkopen.»

HUMO Hebt u vrienden verloren in die tijd?

Vanden Berghe «Nee. En mijn relatie met Monique is ook overleefd. Bij veel elektrogevoeligen komt de relatie onder zware druk te staan, maar bij ons dus niet.»

HUMO U bent zich er wel van bewust dat u zich op glad ijs begeeft. In het voorwoord bij uw boek uit u de vrees dat mensen u gek verklaren en dat ze u gaan zien als...

Vanden Berghe (onderbreekt) «...iemand die marsmannetjes ziet (lacht). Ik voel dat mensen mij niet altijd serieus nemen. Wat kan dat gips nu kwaad? Of die gsm'etjes?»

HUMO Dat is ergens ook begrijpelijk: ik ken niemand die ziek is geworden van gsm's of gips.

Vanden Berghe «Veel mensen wéten niet wat hen ziek heeft gemaakt. Kankerpatiënten, bijvoorbeeld. Toen Monique nog in Else- ne woonde, had ze een buurman

die naast zijn DECT sliep. Ik heb toen nog gezegd: 'Die man gaat niet lang leven.' Hij is gestorven in september. Ze hebben hem dood in zijn bed gevonden, doodsoorzaak onbekend. Kan ik bewijzen dat het met die DECT te maken heeft? Nee. Maar het zou me niet verbazen.»

HUMO De industrie, en ook veel wetenschappers, houden vol dat er alleen een thermisch effect is.

Vanden Berghe «Dat is juist: de gsm-technologie is eigenlijk gebaseerd op de technologie van de microgolf. Maar de industrie zegt ook dat je door te gsm'en je hoofd maximum 1 graad Celsius warmer maakt, en dat is niet juist: soms gaat dat tot 1,7 of zelfs 2 graden. Dan spreek je over koorts, en de vraag is of het niet gevaarlijk is om dag in dag uit rond te lopen met koorts.

»Ik ben ervan overtuigd dat straling cellen beschadigt. Er is een lange rij biologische effecten: kanker, neurologische schade, DNA-breuk, hormonale verstoringen. Er is een belangrijke studie geweest op tomaten: als je die bestraalt, vertonen ze stressreacties. Ze beginnen te rotten, ze degenereren op celniveau.»

HUMO Ik blijf het een moeilijke discussie vinden, waar je als leek maar moeilijk je weg in vindt. Ik heb hier twee krantenartikels uit december 2008. Het één laat een believer aan het woord, het ander een scepticus. Allebei beweren ze: 'De Wereldgezondheidsorganisatie geeft mij gelijk.'

Vanden Berghe «Ach ja, de Wereldgezondheidsorganisatie: die

»De Nederlanders hebben als eerste onderzoek gedaan naar de effecten van UMTS-straling. Dat onderzoek is uitgevoerd door TNO – een onafhankelijk onderzoekscentrum – en professor Zwamborn. Zij hebben een groep mensen onderzocht van wie de ene helft eerder al last had van gsm-straling en de andere helft niet. Die mensen werden een tijdlang bestraald, en achteraf bleek dat ze bijna allemaal ongemakken hadden ondervonden.»

HUMO Onderzoek heeft ook een nocebo-effect aan het licht gebracht. Het omgekeerde van een placebo-effect: als mensen denken dat ze bestraald worden, worden ze vanzelf ziek.

Vanden Berghe «Ik ben éerst ziek geworden en heb pas achteraf ontdekt dat er antennes op mijn dak stonden. Niemand ontkent dat het nocebo-effect bestaat, maar het is minimaal. Als mensen zeggen dat ze last hebben, moet je dat serieus nemen. Bij lagere stralingswaarden is een nocebo-effect nog wel mogelijk, maar vanaf 1 volt per meter is het toch heel waarschijnlijk dat iemand ook écht ziek is.»

HUMO De industrie, en ook veel wetenschappers, houden vol dat er alleen een thermisch effect is.

Vanden Berghe «Dat is juist: de gsm-technologie is eigenlijk gebaseerd op de technologie van de microgolf. Maar de industrie zegt ook dat je door te gsm'en je hoofd maximum 1 graad Celsius warmer maakt, en dat is niet juist: soms gaat dat tot 1,7 of zelfs 2 graden. Dan spreek je over koorts, en de vraag is of het niet gevaarlijk is om dag in dag uit rond te lopen met koorts.

»Ik ben ervan overtuigd dat straling cellen beschadigt. Er is een lange rij biologische effecten: kanker, neurologische schade, DNA-breuk, hormonale verstoringen. Er is een belangrijke studie geweest op tomaten: als je die bestraalt, vertonen ze stressreacties. Ze beginnen te rotten, ze degenereren op celniveau.»

HUMO Ik blijf het een moeilijke discussie vinden, waar je als leek maar moeilijk je weg in vindt. Ik heb hier twee krantenartikels uit december 2008. Het één laat een believer aan het woord, het ander een scepticus. Allebei beweren ze: 'De Wereldgezondheidsorganisatie geeft mij gelijk.'

Vanden Berghe «Ach ja, de Wereldgezondheidsorganisatie: die

ligt in ruzie, hè. Ze zijn al jaren bezig met een grootschalige studie – de resultaten hadden al vijf jaar binnen moeten zijn. Ze zijn het niet eens over de vraag: wat is 'veel bellen' en wat is 'weinig bellen'. Ze erkennen dat er een probleem is voor kinderen en dat er zoiets bestaat als elektrogevoeligheid, maar daar houdt het op. De allereerste WGO-onderzoeken naar elektromagnetische stralingen werden geleid door Michael Repacholi, een man van wie nu bekend is dat hij zich liet betalen door de industrie.

»De industrie zegt al jaren: je kan niet zwart op wit bewijzen dat straling schadelijk is. Maar draai dat 's om: hebben zij al zwart op wit kunnen bewijzen dat het onschadelijk is?»

HUMO Niet dat ik u erbij reken, maar in het believers-kamp zitten ook aardig wat rare kwieten en liefhebbers van samenzweringstheorieën. Doet dat de zaak niet meer kwaad dan goed?

Vanden Berghe «Het echte verzet komt niet van die rare kwieten, maar van ouders die hun kinderen naar school brengen en daar antennes op het dak zien staan.»

PARKINSON

HUMO In 2003 werd er bij u parkinson vastgesteld. Ook het gevolg van langdurige blootstelling aan straling, beweert u.

Vanden Berghe «Het is bewezen dat straling de bloedbarrière in de hersenen kan doorknallen: die zorgt er normaal voor dat schadelijke stoffen niet in de hersenen terecht komen.»

HUMO Volgens professor Christine Van Broeckhoven, niet de minste in de wereld van het hersenonderzoek, is er onvoldoende wetenschappelijk bewijs om te besluiten dat gsm-straling inderdaad parkinson veroorzaakt.

Vanden Berghe «Er is een rapport van The BioInitiative: daarin staat een lijst van 350 wetenschappelijke publicaties die de link leggen met neurologische degeneratie.»

HUMO Dat rapport is zelf omstreden: de Europese Commissie noemt het 'onevenwichtig', de Duitse regering 'ontoereikend'. De Nederlandse Gezondheidsraad verwijt The BioInitiative een wankele wetenschappelijke basis en een gebrek aan objectiviteit.

Vanden Berghe «De Nederlandse Gezondheidsraad is niet geloofwaardig! Daar waren, zeker vroe-

ger, mensen bij betrokken die ook in de raden van bestuur van grote bedrijven zaten.

»Er gaat geen dag voorbij of je vindt op internet een dokter die zegt dat parkinson veroorzaakt wordt door straling. En ook andere ziekten, zoals alzheimer.»

HUMO Er is in de wetenschappelijke wereld wel consensus over het precautionary principle: zolang er geen definitief uitsluitel is, kan je beter voorkomen dan genezen. Vlaams minister Joke Schauvliege heeft aangekondigd dat ze de stralingsnormen wil verlagen naar 3 volt per meter.

Vanden Berghe «Ontoereikend. Er zijn in België meer dan zeventien miljoen antennes, je loopt bijna altijd binnen het bereik van meer dan één antenne. En dan zwijg ik nog over de WiFi- en DECT-antennes. In Parijs krijg je in sommige wijken 10 volt te verduren! En je kiest er niet voor, hè? Het is zoals passief roken. De industrie zegt: 'Een gsm geeft bijna geen straling.' Dat klopt, maar het zijn de antennes die voor problemen zorgen. Die staan dag en nacht onder stroom.»

HUMO Toen Schauvliege nog parlementslid was, heeft ze aanzienlijk strengere normen voorgesteld. Heeft ze zich laten inpakken?

Vanden Berghe «Weinig politici durven in te gaan tegen de industrie, uit schrik voor hun eigen carrière. Of weten ze gewoon niet beter? Je zou het gaan denken, als je ziet dat Vincent Van Quickenborne de komst van de vierde generatie gsm-technologie toejuicht. Nog meer masten! Nog meer straling! En dan willen ze op de koop toe nog een vierde telecomoperator toelaten! Schrijf maar op: dat is crimineel!»

HUMO Ik bedenk nu net dat je – zonder de waarheid geweld aan te doen – zou kunnen zeggen dat u allergisch bent voor de vooruitgang.

Vanden Berghe (lacht) «Dat zeggen ze wel vaker, ja. Kijk: ik ben directeur geweest van een informaticacentrum. Er staat hier ook een computer en ik stuur elke dag e-mails. Elektrogevoeligen zijn heus geen bende achterliken die tegen de modernisering zijn. Echt niet.»

Tom Pardoën
Foto's Thomas Legrève

Patrick Vanden Berghe, 'Stralingsgevaar!', uitgeverij Epo

